

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ української філології та соціальних наук
КАФЕДРА української і всесвітньої історії та культури

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТРУДОВЕ ПРАВО УКРАЇНИ

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

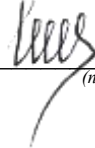
галузь знань 08 Право
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 081 Право
(код і назва спеціальності)

тип дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

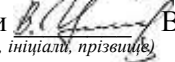
ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

_____
І.В. Плахіна4
(підпис, ініціали, прізвище)

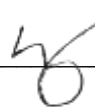
РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою української і всесвітньої історії та
культури
протокол № _13_ від 05.06.2018 р.

Завідувач кафедри В.Г. Церковна
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради факультету

_____
І.С. Циганок
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

Метіль Анастасія Сергіївна, кандидат
юридичних наук, викладач кафедри української
і всесвітньої історії та культури

Рецензенти програми:

Овчатова-Редько Алла Олександрівна,
кандидат юридичних наук, доцент кафедри
української і всесвітньої історії та культури;

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів:5	Лекції:	
	30	8
Модулів:1	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин: 150		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:4	Лабораторні заняття:	
Семестр:7	Семінарські заняття:	
	28	8
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
- аудиторне:6	2	
- самостійна робота:8	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю:екзамен		
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	90	134

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Трудове право України» є трудові відносини, які виникають при: здійсненні найманим працівником права на працю та відпочинок; забезпеченні гарантій працевлаштування жінок, неповнолітніх, інвалідів; укладенні та розірванні трудових договорів; забезпеченні зайнятості, профорієнтації і працевлаштування; професійному відборі, професійній підготовці й підвищенні кваліфікації кадрів; укладанні і виконанні колективних договорів; нагляді і контролі за охороною праці й дотриманням трудового законодавства; розгляді трудових спорів; соціально-партнерські відносини; тощо.

Мета викладання навчальної дисципліни «Трудове право України» є опанування студентами системи знань з трудового права України; акцентування уваги студентів на складних теоретичних та практичних проблемах трудових правовідносин; на основі конкретно-предметного матеріалу сприяння виробленню навиків аналітичного мислення у студентів; формування практичних умінь і навиків щодо правильного тлумачення та застосування норм трудового права.

Передумови для вивчення дисципліни: Теорія держави і права, Сімейне право України, Цивільне право України;

Міждисциплінарні зв'язки: Теорія держави і права, Цивільне право України, Адміністративне право України, Конституційне право України.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Для обов'язкових навчальних дисциплін

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Право».

Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 5	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю;
ЗК 3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН 7	Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами;
ЗК 7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 4	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
ЗК 9	Здатність працювати в команді.	ПРН 1	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин;
ЗК 10	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	ПРН 13	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту;
ЗК 11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПРН 21	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки;
ЗК 12	Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.	ПРН 20	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів;
ЗК 14	Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.	ПРН 10	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно

			вживаючи правничу термінологію;
	Спеціальні (фахові) компетентності (СК)		
СК 1	Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.	ПРН 6	Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему;
СК 3	Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.	ПРН 2	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання;
СК 7	Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.	ПРН 11	Володіти базовими навичками риторики;
СК 8	Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.	ПРН 14	Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності;
СК 10	Знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання.	ПРН 17	Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи;
СК 11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.	ПРН 9	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій;
СК 12	Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.	ПРН 12	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло;
СК 13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.	ПРН 22	Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.
СК 14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів,	ПРН 23	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів

	відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.		клієнтів у різних правових ситуаціях.
--	---	--	---------------------------------------

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
ЗК 2		ПРН 5		ПРН 5
ЗК 3		ПРН 7	ПРН 7	ПРН 7
ЗК 7	ПРН 4	ПРН 4		ПРН 4
ЗК 9		ПРН 1	ПРН 1	ПРН 1
ЗК 10			ПРН 13	ПРН 13
ЗК 11			ПРН 21	ПРН 21
ЗК 12	ПРН 20		ПРН 20	ПРН 20
ЗК 14	ПРН 10		ПРН 10	ПРН 10
СК 1	ПРН 6		ПРН 6	
СК 3	ПРН 2	ПРН 2		ПРН 2
СК 7	ПРН 11	ПРН 11	ПРН 11	ПРН 11
СК 8	ПРН 14	ПРН 14	ПРН 14	ПРН 14
СК 10	ПРН 17		ПРН 17	ПРН 17
СК 11	ПРН 9	ПРН 9	ПРН 9	
СК 12		ПРН 12	ПРН 12	
СК 13	ПРН 22	ПРН 22	ПРН 22	ПРН22
СК 14	ПРН 23	ПРН 23	ПРН 23	

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Предмет, метод, система, функції та принципи трудового права	4	2	2	-	-	-	8	2	1	1	-	-	-	12
2.	Джерела трудового права	4	2	2	-	-	-	8	1	1	-	-	-	-	10
3.	Суб'єкти трудового права	4	2	2	-	-	-	6	1	-	1	-	-	-	10
4.	Трудові правовідносини	4	2	2	-	-	-	6	2	1	1	-	-	-	10
5.	Правове регулювання зайнятості та працевлаштування	4	2	2	-	-	-	6	1	1	-	-	-	-	10

6.	Колективні договори та угоди	4	2	2	-	-	-	6	2	1	1	-	-	-	10
7.	Трудовий договір	6	4	2	-	-	-	8	2	1	1	-	-	-	12
8.	Робочий час	4	2	2	-	-	-	6	1	1	-	-	-	-	10
9.	Час відпочинку та відпустки	4	2	2	-	-	-	6	1	-	1	-	-	-	10
10.	Правове регулювання оплати праці	4	2	2	-	-	-	6	1	-	1	-	-	-	10
11.	Правове регулювання охорони праці	4	2	2	-	-	-	6	2	1	1	-	-	-	10
12.	Гарантії компенсації	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	10
13.	Дисципліна праці	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	10
14.	Матеріальна відповідальність сторін трудового договору	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	10
	Проведення консультацій	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	МКР	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
	Разом:150	60	30	28	-	2	-	90	16	8	8	-	-	-	134

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Предмет, метод, система, функції та принципи трудового права.

Трудове право як галузь права України. Місце трудового права в системі права України. Поняття трудового права. Предмет трудового права: трудові відносини працівників і тісно пов'язані з ними суспільні відносини. Методи трудового права Сфера дії норм трудового права. Функції трудового права. Розмежування трудового права від суміжних галузей права (цивільного права, адміністративного права, права соціального забезпечення, цивільного процесу). Система трудового права як галузі права. Поняття і значення основних принципів трудового права. Зміст і конкретизація основних принципів трудового права.

Тема 2. Джерела трудового права.

Поняття джерел трудового права, їх класифікація та види. Конституція України як основне джерело трудового права. Кодекс законів про працю України. Система законів, що регулюють соціально-трудові відносини. Підзаконні акти, що регулюють працю працівників. Акти соціального партнерства та локальні нормативно-правові акти. Значення роз'яснень Пленуму Верховного Суду України. Реформа трудового законодавства: основні напрями. Проект Трудового кодексу України. Дія нормативних актів трудового законодавства у часі, просторі і за категоріями працівників.

Тема 3. Суб'єкти трудового права.

Поняття і класифікація суб'єктів трудового права. Трудова правоздатність та дієздатність. Правовий статус суб'єктів трудового права, його зміст. Суб'єкти індивідуальних трудових відносин. Працівники як суб'єкти трудового права. Роботодавці як суб'єкти трудового права. Суб'єкти колективних трудових відносин. Профспілки як суб'єкти колективних трудових відносин. Поняття, види і правовий статус трудових колективів. Повноваження трудових колективів, їх класифікація. Механізм здійснення

повноважень і самоврядування трудового колективу. Органи трудового колективу. Державні органи та органи місцевого самоврядування як суб'єкти трудового права. Органи державного нагляду і контролю як суб'єкти трудових правовідносин.

Тема 4. Трудові правовідносини.

Поняття і система правовідносин. Елементи трудових правовідносин. Суб'єкти трудового правовідношення. Трудова правоздатність та дієздатність громадян, підприємств, установ і організацій в сфері трудового права. Зміст трудового правовідношення, основні права і обов'язки його суб'єктів. Підстави виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин.

Тема 5. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування.

Загальна характеристика законодавства про зайнятість населення. Поняття, форми зайнятості і державна політика в цій сфері. Правовий статус безробітного. Поняття, види працевлаштування.

Тема 6. Колективні договори та угоди.

Загальна характеристика законодавства про колективні договори і угоди. Поняття колективного договору. Сторони колективного договору і порядок його укладення. Зміст і структура колективного договору. Реалізація колективного договору, контроль за його виконанням. Відповідальність за порушення колективного договору. Поняття колективної угоди. Види колективних угод. Генеральна угода, галузеві і регіональні угоди, їх сторони і зміст. Порядок укладення, зміни угод і контроль за їхнім виконанням. Колективні переговори. Порядок вирішення розбіжностей під час ведення колективних переговорів.

Тема 7. Трудовий договір.

Поняття, сторони, зміст Види трудового договору Укладення трудового договору Зміна трудового договору Припинення трудового договору Поняття переведення на іншу роботу, види переведень. Переміщення на інше робоче місце. Зміна істотних умов праці. Переведення на іншу роботу в разі виробничої потреби і в разі простою. Атестація працівників та її значення, правові наслідки атестації. Поняття і випадки відсторонення від роботи. Правове регулювання відсторонення від роботи. Оформлення звільнення. Вихідна допомога. Правові наслідки незаконного звільнення. Трудова книжка працівника.

Тема 8. Робочий час.

Поняття робочого часу і значення його правового регулювання. Правові норми робочого часу. Поняття і види робочого тижня, робочого дня і робочої зміни. Нормальна і скорочена тривалість робочого часу, неповний робочий день. Графіки змінності роботи, вахтовий метод роботи, гнучкі графіки роботи. Режим і облік робочого часу, порядок його встановлення Ненормований робочий день. Поденний, тижневий і підсумований облік робочого часу. Поняття надурочних робіт і порядок їх застосування. Чергування.

Тема 9. Час відпочинку та відпустки.

Поняття і види часу відпочинку. Перерви протягом робочого дня, зміни. Щоденні перерви в роботі. Щотижневі вихідні дні. Святкові і неробочі дні. Поняття і види відпусток. Щорічна основна відпустка і порядок її надання. Щорічна додаткова відпустка, її види і порядок надання. Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням. Творча відпустка. Соціальні відпустки. Відпустки без збереження заробітної плати.

Тема 10. Правове регулювання оплати праці.

Поняття і зміст заробітної плати в умовах становлення ринкової економіки. Структура заробітної плати: основна заробітна плата, додаткова заробітна плата, інші заохочувальні і компенсаційні виплати. Сфери регулювання заробітної плати: державне регулювання заробітної плати, договірне регулювання заробітної плати. Організація оплати праці на підприємстві (тарифна система, форми і системи оплати праці, нормування праці, преміювання). Тарифна система та її елементи: тарифні сітки, тарифні ставки, схеми посадових окладів, тарифно-кваліфікаційні характеристики (довідники). Надбавки і доплати до заробітної плати.

Система заробітної плати та її види (почасова, відрядна). Преміювання працівників. Винагорода за результатами роботи за рік. Нормування праці. Норми праці (норми виробітку, норми часу, норми обслуговування, нормовані виробничі завдання, норми чисельності), відрядні розцінки. Оплата праці при відхиленні від нормальних умов праці. Обчислення середньої заробітної плати. Індексація заробітної плати. Компенсація втрати частини зарплати у зв'язку з порушенням строків її виплати. Порядок виплати заробітної плати. Відрахування із заробітної плати.

Тема 11. Правове регулювання охорони праці.

Поняття охорони праці, її правове регулювання. Принципи правової охорони праці. Гарантії прав громадян на охорону праці. Організація охорони праці на підприємстві. Державне управління охороною праці. Участь трудових колективів і профспілок в регулюванні охорони праці. Міжгалузеві і галузеві нормативні акти про охорону праці. Відшкодування власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом шкоди, заподіяної працівникові каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням ним трудових 12 обов'язків. Нагляд і контроль за охороною праці і відповідальність за її порушення.

Тема 12. Гарантії і компенсації.

Поняття гарантійних і компенсаційних виплат. Гарантійні виплати та їхні види (під час виконання державних або громадських обов'язків; пов'язані з реалізацією права на освіту, безкоштовну професійну підготовку; пов'язані з реалізацією права на відпочинок і охорону здоров'я та ін.). Гарантійні доплати, їхні види. Обчислення середнього заробітку при гарантійних виплатах і доплатах. Компенсаційні виплати та їхні види: компенсаційні виплати при службових відрядженнях, при переїзді в іншу місцевість, за невиданий спеціальний одяг і спеціальне взуття, компенсаційні надбавки, амортизаційні виплати та ін.

Тема 13. Дисципліна праці.

Поняття і значення дисципліни праці, засоби її забезпечення в умовах переходу до ринкових відносин. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Обов'язки працівника, власника підприємства, установи, організації або уповноваженого ним органу або фізичної особи. Заохочення за успіхи в роботі. Поняття, підстави, види заохочень і порядок їх застосування. Дисциплінарна відповідальність працівників та її види. Дисциплінарні стягнення, порядок їх застосування, оскарження і зняття. Додаткові заходи впливу на порушників трудової дисципліни.

Тема 14. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.

Матеріальна відповідальність працівників за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації, її відмінність від цивільно-правової відповідальності. Підстава і умови матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну підприємству. Види матеріальної відповідальності працівників. Обмежена матеріальна відповідальність та її розмір. Повна індивідуальна матеріальна відповідальність і колективна (бригадна) матеріальна відповідальність. Визначення розміру шкоди і порядок її відшкодування. Визначення розміру шкоди у випадках, коли її фактичний розмір перевищує номінальний. Матеріальна відповідальність власника підприємства, установи, організації або уповноваженого ним органу в трудових правовідносинах.

5.2. Тематика семінарських занять.

ТЕМА 1. Предмет, метод, система, функції та принципи трудового права.

ТЕМА 2. Джерела трудового права.

ТЕМА 3. Суб'єкти трудового права.

ТЕМА 4. Трудові правовідносини.

ТЕМА 5. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування.

ТЕМА 6. Колективні договори та угоди.

ТЕМА 7. Трудовий договір.

- ТЕМА 8. Робочий час.
 ТЕМА 9. Час відпочинку та відпустки.
 ТЕМА 10. Правове регулювання оплати праці.
 ТЕМА 11. Правове регулювання охорони праці.
 ТЕМА 12. Гарантії і компенсації.
 ТЕМА 13. Дисципліна праці.
 ТЕМА 14. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
		д\ф	з\ф	
	Підготовка до аудиторних занять та усіх видів контролю:	30	45	Опорний конспект лекцій, конспект семінарських занять
	- опрацювання лекційного матеріалу;	10	15	
	- підготовка до семінарських занять;	16	20	
	- підготовка до проміжного контролю.	4	10	
	Виконання індивідуальних завдань:	60	89	Індивідуальне науково-дослідне завдання (тези доповідей, наукова стаття). Термінологічний словник Презентація Висновок по фабулі задачі
	- підготовка індивідуального науково-дослідного завдання (тези доповідей, наукова стаття);	20	34	
	- складання термінологічного словника;	10	15	
	- підготовка презентацій;	16	18	
	- вирішення ситуаційних задач.	14	22	
	Разом	90	134	

Тематика доповідей

1. Принцип сприяння у трудових правовідносинах.
2. Принцип рівностей прав і можливостей у трудових правовідносинах.
3. Поняття джерел трудового права, їх класифікація.
4. Підзаконні акти, що регулюють трудові правовідносини.
5. Поняття і класифікація суб'єктів трудового права.
6. Трудова правосуб'єктність.
7. Працівники як суб'єкти трудового права.
8. Власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган як суб'єкт трудового права.
9. Трудовий колектив як суб'єкт трудового права.
10. Поняття профспілок, їх завдання і функції.
11. Поняття, сторони і сфера укладання колективного договору, угоди.
12. Порядок укладення колективного договору.
13. Форма і зміст колективного договору.
14. Додаткові гарантії зайнятості для окремих категорій населення.
15. Безробітні та їх правовий статус. Порядок реєстрації громадян як безробітних.
16. Поняття, сторони і умови укладення трудового договору.
17. Форма трудового договору. Порядок укладення трудового договору.
18. Зміст трудового договору.
19. Випробування при прийнятті на роботу.
20. Контракт як вид трудового договору.
21. Трудовий договір між фізичною особою і працівником.
22. Трудовий договір про сумісництво.

24. Трудовий договір про суміщення професій і посад і його відмінність від сумісництва.
25. Трудовий договір з державним службовцем.
26. Трудовий договір про тимчасову роботу.
27. Трудовий договір про сезонну роботу.
28. Трудовий договір з трудящим – мігрантом.
29. Гарантії при прийнятті на роботу жінок.
30. Трудовий договір з молодим спеціалістом.
31. Зміна істотних умов праці. Поняття та види.
32. Поняття і види переведень на іншу роботу.
33. Тимчасові переведення, відмінність переведення від переміщення.
34. Підстави припинення трудового договору.
35. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника.
36. Підстави розірвання трудового договору з ініціативи власника.
37. Розірвання трудового договору у зв'язку із змінами в організації виробництва і
38. праці.
39. Розірвання трудового договору з ініціативи власника за попередньою згодою чи
40. без попередньої згоди профспілкового комітету.
41. Припинення трудового договору на вимогу третьої особи, яка не є його
42. стороною.
43. Додаткові підстави розірвання трудового договору з ініціативи власника або
44. уповноваженого ним органу з окремими категоріями працівників.
45. Розірвання трудового договору у зв'язку із змінами в організації виробництва і
46. праці.
47. Вихідна допомога. Розмір і порядок виплати.
48. Переважне право на залишення на роботі при вивільненні працівників.
49. Поняття і види робочого часу. Нормальна тривалість робочого часу.
50. Режим робочого часу, порядок його встановлення та облік.
51. Ненормований робочий час і його застосування.
52. Графіки змінності і гнучкі графіки роботи.
53. Режим з вахтовим методом організації робіт.
54. Поняття і порядок застосування надурочних робіт.
55. Поняття відпочинку і його види.
56. Перерви протягом робочого дня.
57. Поняття відпустки та її види.
58. Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням.
59. Поняття і структура заробітної плати.
60. Поняття і правові методи регулювання оплати праці.
61. Система оплати праці і її види.
62. Обмеження відрахувань і розмірів відрахувань із заробітної плати.
63. Порядок і строки виплати заробітної плати.
64. Правова охорона заробітної плати.
65. Поняття трудової дисципліни та методи забезпечення трудової дисципліни.
66. Поняття і види заохочень та порядок їх застосування.
67. Поняття і види дисциплінарної відповідальності.
68. Види дисциплінарних стягнень і порядок їх застосування.
69. Спеціальна дисциплінарна відповідальність і сфера її застосування.
70. Поняття і види матеріальної відповідальності. Відмінність матеріальної
71. відповідальності у трудовому праву від цивільно-правової
72. Умови настання матеріальної відповідальності.
73. Обмежена матеріальна відповідальність і випадки її застосування.
74. Повна матеріальна відповідальність і випадки її застосування.

75. Підвищена матеріальна відповідальність і випадки її застосування.
76. Визначення розміру заподіяної шкоди і порядок її відшкодування.
77. Відповідальність працівника у випадку вчинення за місцем роботи розкрадання
78. майна власника.
79. Матеріальна відповідальність власника за шкоду, заподіяну працівникові.
80. Відшкодування моральної шкоди.
81. Поняття охорони праці та її організація на підприємстві.
82. Особливості охорони праці жінок.
83. Праця вагітних жінок і жінок, які мають неповнолітніх дітей.
84. Правова охорона праці неповнолітніх.
85. Охорона праці осіб зі зниженою працездатністю.
86. Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві.
87. Система органів по охороні праці.
88. Відповідальність за порушення трудового законодавства.
89. Поняття, види і причини виникнення трудових спорів.
90. Комісії по трудових спорах, їх організація і компетенція.
91. Розгляд трудових спорів у судовому порядку.
92. Органи по розв'язанню колективних трудових спорів.
93. Порядок виконання рішень у трудових спорах.
94. Право на страйк та його реалізація.
95. Порядок ведення трудових книжок.

Ключові слова для термінологічного словника

Внутрішній трудовий розпорядок, дисципліна праці, дисциплінарна відповідальність, дисциплінарне стягнення, дисциплінарний проступок, допомога по вагітності та пологах, зайнятість, заміщення, заробітна плата, зміст трудових правовідносин, індивідуальні трудові спори, кваліфікація, колективний договір, комісія по трудових спорах, контракт, локальні нормативні акти про працю, матеріальна відповідальність, метод трудового права, надурочні роботи, ненормований робочий день, обмежена матеріальна відповідальність, охорона праці, пенсія за вислугу років, працівник.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО ЯКОСТІ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

- 6.1. *Форми поточного контролю:*** семінарські заняття, самостійне завдання.
- 6.2. *Форми проміжного контролю:*** модульна контрольна робота.
- 6.3. *Форми підсумкового контролю:*** екзамен.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, результати самостійної роботи з науковою літературою та першоджерелами, а також якість виконання студентом індивідуального завдання.

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі, складається з 5-ти тестових завдань та 3х теоретичних завдань.

Зразок варіанту модульної контрольної роботи:

ВАРІАНТ № 1

Тестові завдання:

1. В юридичній літературі поняття «трудове право» вживається як:

- а) окрема галузь права в національній правовій системі;
- б) одна з юридичних наук;
- в) навчальна дисципліна;
- г) усі зазначені випадки.

2. Працівник зобов'язаний:

- а) отримувати заробітну плату;
- б) дотримуватися режиму роботи на підприємстві;
- в) дотримуватися норм моралі в колективі.

3. Об'єктом трудових відносин є:

- а) результати праці;
- б) жива праця;
- в) і результати праці, і жива праця.

4. До основних ознак трудових правовідносин належать:

- а) наявність спеціального об'єкта;
- б) відплатний характер;
- в) продовжувальний характер;
- г) усі зазначені ознаки.

5. Сторонами трудових відносин є:

- а) роботодавець і працівник;
- б) філія підприємства і працівник;
- в) філія, яка наділена правом прийняття і звільнення працівників, ведення трудових книжок, і працівник.

Завдання №2

- 1. Загальна характеристика Трудового права: предмет, метод, система, функції.
- 2. Принципи трудового права.
- 3. Характеристика Кодексу законів про працю України.

8. КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	відмінно
70-89	добре
51-69	задовільно
26-50	незадовільно
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	40 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,4	10 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи	50 балів (підсумковий контроль) – за результатами відповідей на екзамені
Мінімальний	20 балів (поточний контроль)	6 балів	25 балів

пороговий рівень		(проміжний контроль)	(підсумковий контроль)
-------------------------	--	----------------------	------------------------

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Тези доповідей	5
Термінологічний словник	5
Рішення задач	5
Презентація	5

Критеріями оцінювання виконання завдань з *Трудового права України* є вміння студента правильно відповісти на питання та вміти пояснити теоретичні засади, згідно з якими була задана ситуація.

Оцінювання *тез доповідей* здійснюється із урахуванням актуальності теми дослідження, розкриття цієї теми, надання обґрунтованих аргументів на підтвердження власної думки та відсоткового показника унікальності тексту.

Оцінювання *рішення задач* здійснюється із урахуванням здатності здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок у вирішенні задач.

Оцінювання *термінологічного словника* здійснюється із врахуванням загального охоплення спектру термінів за темами, що виносяться на вивчення студентами, а також якість засвоєння цих термінів.

Оцінювання *презентації* є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 теоретичне питання складає 2 бали, 5 правильно вирішених тестових завдань оцінюються як 4 бали. Загальна кількість балів може складати 10 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор).

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основна література

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України. Науково - практичний коментар. – К.:Атіка, 2006.
3. Сличинський І.В. Зуб В.Г. Науково - практичний коментар до законодавства України про працю. – 2-ге вид., доповн та переробл. К.: А.С.К. – 2006.
4. Закон України “Про колективні договори і угоди” від 01.07.1993 // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 36. – Ст. 361.
5. Закон України “Про зайнятість населення” від 05. 07.2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 24. – Ст. 234.
6. Закон України “Про засади запобігання та протидії корупції” від 07. 04. 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 40. – Ст. 404.
7. Закон України “Про соціальний діалог в Україні” від 23. 12. 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 28. – Ст. 255.
8. Закон України “Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності” від 15 вересня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 27. – Ст. 214
9. Закон України “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення” від 24 серпня 1994. – Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 27. – Ст. 218
10. Закон України “Про оплату праці” від 24 березня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 17. – Ст. 121.
11. Закон України “Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)” від 3 березня 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 24.– Ст. 227 77

12. Закон України “Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності” від 22 червня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України – 2013. – № 22. – Ст. 216.
13. Закон України “Про відпустки” від 15.11.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 2. – Ст. 42.
14. Закон України “Про індексацію грошових доходів населення” від 3 липня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 42. – Ст. 551.
15. Закон України “Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати” від 19 жовтня 2000 р. – Відомості Верховної ради України. – 2000. – № 49. – Ст. 422.
16. Закон України “Про охорону праці” від 14 жовтня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 49. – Ст. 668.
17. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 листопада 1996 р. № 9 // Юридичний вісник України. – 1996. – № 48
18. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6.11.92 Про практику розгляду судами трудових спорів – Уряд, кур'єр, 21 січня 1993 року.
19. Постанова Пленуму Верховного Суду України Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди від 31.03.1995р. – // Збірник постанов Пленуму Верховного суду України.
20. Беззуб Б. С., Новосельська І. В. Навчальна програма дисципліни “Трудове право” (для бакалаврів, спеціалістів). — К.: МАУП, 2008. — 62 с.
21. Беззуб Б. С., Міхатуліна О. М. Трудове право України: Опорний конспект лекцій. — К.: МАУП, 2007. — 344 с. — Бібліогр.: с. 321–327.
22. Бойко М.Д. Трудове право України: Навч. посібник / М.Д. Бойко. – К.: Атіка, 2006. – 312 с. Бойко М.Д. Трудове право України: Навч. посібник: Рекомендовано МОН України/ М.Д. Бойко.–2–ге вид., доповн. і переробл. – К.: Атіка, 2008. – 316 с.
23. Болотіна Н.Б. Трудове право України: Підручник / Н.Б. Болотіна.–4–те вид., стер. – К.: Вікар, 2006. – 725 с. Болотіна Н.Б. Трудове право України: Навч. посібник: Рекомендовано МОН України/ Н.Б. Болотіна. – К.: Знання, 2008. – 375 с.

10.2. Додаткова література

24. Болотіна Н.Б. Трудове право України: Підручник: Рекомендовано МОН України/ Н.Б. Болотіна. – 5–те вид., переробл. і допов. – К.: Знання, 2008. – 860 с
25. Венедиктов В.С. Трудовое право Украины: Учеб. пособие: Рекомендовано МОН / В.С. Венедиктов. – Х.: Консум, 2006. – 304 с.
26. Дмитренко Ю.П. Трудове право України: Підручник / Ю.П. Дмитренко. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 624 с.
27. Жарков Г.М. Трудове право України: Підручник для вузів / Г.М. Жарков. – К.: Ленвіт, 2007. – 428 с.
28. Карлицький С.М. Трудове право України: Навч. посібник / С.М. Карлицький. – 2–ге вид. перероб. – К.: Прецедент, 2006. – 210 с.
29. Марущак В.П. Трудовое право: Учеб. пособие / В.П. Марущак, Н.П. Долгих. – О.: ВМВ, 2006. – 196 с.
30. Трудове право України: Академ. курс: Підручник/ За ред. П.Д. Пилипенка. – 3–те вид., переробл. та доповн. – К.: Ін Юре, 2007. – 536 с.
31. Трудове право України: Навч. посібник / За ред. П.Д. Пилипенка; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – 4–те вид., переробл. і доповн. – К.: Ін Юре, 2010. – 536 с.
32. Трудове право України: Практикум: Рекомендовано МОН України/ Авт.–уклад.: Г.І. Чанишева, Т.М. Додіна та ін.; ОНЮА. – Х.: Одиссей, 2004. – 304 с.

33. Щербина В.І. Трудове право України: Підручник / В.І. Щербина; За ред. В.С. Венедіктова. – К.: Істина, 2008. – 382 с.
34. Трудове право України: Навч. посібник. Практикум/ Відп. ред. Г.І. Чанишева; НУ ОЮА. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – Х.: Одіссей, 2011. – 288 с.
35. Трудове право України [текст] підручник / За загальною редакцією М.І. Іншина, В.Л. Костюка, В.П. Мельника. Вид. 2-ге, перероб. і доп. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 472 с.